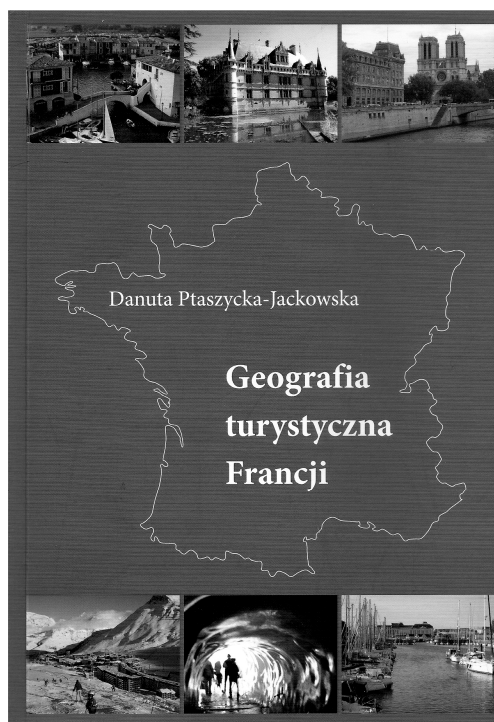

<https://doi.org/10.18778/0867-5856.24.2.08>

DANUTA PTASZYCKA-JACKOWSKA

GEOGRAFIA TURYSTYCZNA FRANCJI

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
 Uniwersytet Jagielloński
 Kraków 2014
 ss. 227

Recenzowana książka jest oryginalną monografią naukową z zakresu geografii turystycznej (czy geografii turystyki?), która dotyczy Francji, jednego z najbardziej atrakcyjnych turystycznie krajów świata. Oryginalność tej pracy najlepiej można ocenić po układzie i strukturze podziału treści, ale także oczywiście z punktu widzenia zawartości merytorycznej.

Książka podzielona została na siedem głównych rozdziałów, z których każdy dzieli się na podrozdziały. Monografię otwiera krótki Wstęp, w którym autorka określa m.in. zasięg terytorialny pracy, ograniczając ją do prezentacji Francji kontynentalnej łącząc z Korsyką.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe Francji podstawą rozwoju turystyki”, przedstawiono ogólnie cechy środowiska przyrodniczego, zwracając głównie uwagę na formy i obszary podlegające ochronie. Nieco wnikliwiej zaprezentowano zasoby kulturowe, a rozdział kończy przedstawienie efektów procesów urbanizacji na terenie Francji (rozwój sieci osadniczej, rozmieszczenie ludności, rozwój gospodarki, infrastruktura i inne). Osobiście odczuwam pewien niedosyt w zakresie informacji odnoszących się do trzech głównych czynników: przyrody, historii i obrazu współczesnego, które decydują przecież o pozycji Francji jako światowego regionu turystycznego. Z drugiej strony mam świadomość, że autorka w swojej pracy nie położyła głównego akcentu na potencjał turystyczny Fran-

cji, ale na jego wykorzystanie, co potwierdza treść pozostałych rozdziałów.

Bardzo interesujący pod względem układu i zawartości treści jest rozdział drugi („Historia turystyki we Francji”), który otwiera krótkie kalendarium rozwoju francuskiej turystyki, uwzględniające pięć głównych okresów – od antyku do odrodzenia, wiek XVIII, wiek XIX, lata 1900–1950 oraz okres po 1950 r. Ten krótki przegląd uświadamia nam długą tradycję francuskiej turystyki.

W drugim podrozdziale („Rozwój form organizacji oraz usług turystycznych”) autorka dokonała przeglądu czynników wpływających na rozwój turystyki we Francji. Omówiła m.in. wpływ rozwoju transportu, wpływ zmian w wielkości czasu wolnego, wpływ przyjazdów Brytyjczyków na rozwój turystyki we Francji, pierwsze przewodniki turystyczne, dokumenty paszportowe i inne.

Omówiony rozdział drugi kończy prezentacja bardzo interesujących wielkoprzestrzennych planów zagospodarowania turystycznego Francji; autorka przedstawiła plany zagospodarowania czterech „sztandarowych” obszarów: Langwedocja-Rousillon, Akwitania, Korsyka i Alpy Południowe.

Kolejny rozdział poświęcony został zagospodarowaniu turystycznemu Francji, a obejmuje cztery podrozdziały. W pierwszym, pt. „Miejscowości i gminy turystyczne” zostały przedstawione różne klasyfikacje porządkujące te jednostki ze względu na rolę, jaką od-

grywa turystyka w ich życiu gospodarczym i społecznym. Jest to bardzo interesujący przegląd, zwłaszcza z punktu widzenia badań nad turystyką.

W podrozdziale poświęconym bazie noclegowej, obok omówienia klasycznych obiektów, takich jak hotele, kempingi i inne, zostały wymienione „mieszkania umeblowane” i „drugie mieszkania”, które w Polsce zupełnie nie są ujmowane w statystykach. O „potędzie” zagospodarowania turystycznego Francji może świadczyć fakt, że w 2010 r. znajdowało się tam 229 tys. obiektów noclegowych bazy komercyjnej, które dysponowały 5783 tys. łóżek. Do tego trzeba dodać 3028 tys. drugich domów (15 139 tys. łóżek).

Bardzo szeroko omówiono w oddzielnym podrozdziale zagospodarowanie specjalne dla różnych form turystyki, wyodrębniając ich dziewięć. Oprócz stacji narciarskich, nadmorskich miejscowości wypoczynkowych, uzdrowisk i innych wymieniono również bazę kongresową i wystawienniczą, parki tematyczne, pola golfowe, a także zagospodarowanie dla osób niepełnosprawnych. Rozdział ten kończy krótka analiza bazy gastronomicznej; jak pokazują zamieszczone statystyki, w 2010 r. funkcjonowało we Francji 203 tys. obiektów restauracyjnych, w których pracowało ponad 544 tys. osób.

Klasyczny układ ma czwarty rozdział poświęcony analizie ruchu turystycznego. Przedstawiono w nim ruch turystyczny Francuzów na obszarze kraju, wyjazdy turystyczne Francuzów za granicę (w 2011 r. 24 mln podróży) oraz przyjazdy turystów zagranicznych (w 2011 r. 46,5 mln nocujących). Każde z wymienionych zagadnień zostało zaprezentowane kompleksowo (liczba uczestników ruchu, cele, zakwaterowanie, zasięg geograficzny i inne).

Bardzo wszechstronnie opisane zostały w książce formy turystyki (rozdział 5.). Za podstawę ich klasyfikacji przyjęto trzy kryteria: formy turystyki według celów jej uprawiania (wymieniono 21 form, w tym m.in.: turystyka golfowa, winiarska, nudystyczna, hazardowa czy narkotykowa), specyfikę grupy społecznej (turystyka dzieci, seniorów, niepełnosprawnych) oraz wykorzystany środek transportu (osiem form).

W rozdziale szóstym omówione zostały główne kierunki podróży turystycznych we Francji. Rozdział ten rozpoczęto od zaprezentowania wykresu, na którym pokazano udział procentowy kierunków podróży turystycznych we Francji: w góry (7,5%), na wieś (28,3%), do miasta (29,2%), na wybrzeże morskie (35,0%). W dalszej części tego rozdziału przedstawione zostały konkretne miejsca i obszary tych wyjazdów, w kolejności: wybrzeża morskie, góry, miasta, tereny wiejskie, przyrodnicze obszary chronione, miejsca i punkty zainteresowań turystycznych oraz szlaki turystyczne.

Ostatni z numerowanych rozdziałów (rozdział 7.) nosi tytuł „Wybrane problemy współczesnej fazy rozwoju turystyki francuskiej”. Jest to próba oceny polityki turystycznej prowadzonej we Francji i jej efektów. Bardziej szczegółowo omówione zostało zarządzanie turystyką, efekty społeczno-ekonomiczne działalności turystycznej, miejsce Francji w turystyce światowej i europejskiej oraz politykę rozwoju turystycznego we Francji. Warto w tym miejscu przytoczyć zamieszczone w pracy statystyki dotyczące wydatków turystów zagranicznych we Francji w 2011 r., które wynosiły 33,4 mld euro, i wydatki Francuzów na podróże turystyczne zagraniczne również w 2011 r. w wysokości 24,5 mld euro, co pozwala zorientować się co do skali i znaczenia turystyki w życiu gospodarczym Francji.

W zakończeniu autorka dokonała rekapitulacji treści książki, a zarazem zarekomendowała czytelnikom interesujące rozwiązania francuskie w zakresie m.in. organizacji turystyki, statystyki turystyki i innych. Podkreśliła również, że oryginalnymi formami turystyki francuskiej są turystyka gastronomiczna, winna i talasoterapia.

W moim przekonaniu opracowanie Danuty Ptaszyckiej-Jackowskiej jest znakomitym przykładem nowoczesnej monografii z zakresu geografii turystyki, czyli pracy ujmującej zjawisko turystyki kompleksowo, tak jak zdefiniował to w 1937 r. S. Leszczycki (*Zagadnienia geografii turystyki*). Tytuł *Geografia turystyczna Francji* moim zdaniem sugeruje, że mamy do czynienia z geografiami turystyczną regionalną Francji, a taką ta monografia nie jest.

Bardzo istotną częścią pracy są kolorowe fotografie (228), zamieszczone na kilku wkładkach. Wzbogacają one wiedzę o Francji prezentując zarówno wspaniałe krajobrazy naturalne, jak i wybrane walory kulturowe tego kraju. W tekście znajduje się 56 czytelnych tabel statystycznych. Na końcu pracy autorka zamieściła bardzo przydatny indeks nazw geograficznych. Bibliografia liczy 166 pozycji wydanych głównie w języku francuskim, co jest zrozumiałe, oraz 75 datowanych stron internetowych.

Recenzowana książka jest ze wszech miar godna polecenia i to zarówno ze względu na nowy, oryginalny układ oraz zakres treści, jak i zawartość merytoryczną. Jest to praca pionierska pozwalająca na nowo odczytać zjawiska turystyki analizowane przez geografów w skali jednego państwa.

Stanisław Liszewski

Uniwersytet Łódzki
Instytut Geografii Miast i Turystyki